



**PraGraM**  
Právní Gramotnost v Medicíně

[WWW.USL.UPOLCZ](http://WWW.USL.UPOLCZ)

Název projektu: **Právní gramotnost v medicíně (PraGraM)**  
Registrační číslo: **CZ.1.07/2.2.00/28.0152**



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

# **SPRÁVNÍ PRÁVO A VEŘEJNÁ SPRÁVA VE VZTAHU K VÝKONU LÉKAŘSKÉ PROFESE**

JUDr. Marie Mazánková

Olomouc, 2013



## Obsah

<b>1.</b>	<b>Správní řízení</b>	<b>7</b>
1.1	Stručný úvod do tématu	7
1.2	Vzor rozhodnutí	7
1.3	Počítání lhůt a doručování	8
1.4	Svědék, znalec	11
<b>2.</b>	<b>Správní trestání</b>	<b>14</b>
2.1	Stručný úvod do problematiky správního trestání	14
2.2	Příklady z judikatury	14
<b>3.</b>	<b>Medicínské právo</b>	<b>17</b>
3.1	Stručný úvod do problematiky medicínského práva	17
	Příklady z judikatury	18
3.2	Otázky související se zpracováním osobních údajů	21



## 1. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

### 1.1 Stručný úvod do tématu

Jednou z nejdůležitějších forem realizace veřejné správy je proces vydávání správních rozhodnutí, k němuž jsou správní orgány vybaveny příslušnou pravomocí. Předpokladem pro poskytování zdravotních služeb je získání oprávnění, o jehož udělení rozhoduje příslušný správní orgán (krajský úřad, ministerstvo obrany, ministerstvo spravedlnosti nebo ministerstvo vnitra).

Návod jak postupovat při správním řízení a vydávání správního rozhodnutí je dán zákonem. Po zjištění skutkového stavu na základě shromážděných podkladů a z provedených důkazů správní orgán rozhodne, jak upraví právní postavení účastníků řízení nebo rozhodne, že žádné úpravy není třeba. Výsledkem tohoto procesu je vydání správního rozhodnutí.

Úkolem zákona je vymezit základní náležitosti rozhodnutí tak, aby bylo bezvadné. Tyto náležitosti, stejně jako dodržení zákonem stanoveného postupu a respektování základních zásad správního řízení pak tvoří záruku zákonnosti, platnosti a účinnosti vydaného rozhodnutí. Pro případ odstranění pochybností o bezvadnosti správního rozhodnutí se účastníku řízení dává možnost užít řádné či mimořádné opravné prostředky.

### 1.2 Vzor rozhodnutí

Základními náležitostmi každého rozhodnutí jsou výroková část, odůvodnění a poučení účastníků.

Krajský úřad (+ název příslušného kraje)

Odbor (jeho konkrétní název je odvislý od schváleného organizačního řádu

– např. zdravotnictví, vnitřních věcí apod.)

Číslo jednací, číslo spisové značky, datum a další náležitosti – viz ust. § 69 SŘ

Rozhodnutí

Krajský úřad (název kraje), odbor (většinou dle organizačního řádu, pokud nebyl určen ad hoc), jako příslušný orgán podle ust. § 8 odst. 1 a § 10 zákona č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, podle ustanovení § 67, § 68 a § 69 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, na základě žádosti žadatele (jde-li o fyzickou osobu, pak se uvede jméno příjmení, datum narození, trvalý pobyt, jde-li o právnickou osobu – je nutné doplnit její identifikační údaje) doručené dne dd.mm.rrrr v souladu s ustanovením § 11 zákona č. 160/1992 Sb. vydává toto

## Rozhodnutí o registraci nestátního zdravotnického zařízení

(a zde následuje specifikace, kdo je provozovatel, jeho název, sídlo, právní formu, statutární orgán provozovatele a odborného zástupce – tj. jméno, příjmení, RČ a trvalý pobyt, druh a rozsah zdravotní péče, místo provozování a den zahájení provozu.)

### Odůvodnění

V této části rozhodnutí se správní orgán vypořádá se všemi důvody výroku, podklady k jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, informace jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků řízení a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

### Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ust. § 81 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Odvolání se podává u Krajského úřadu (název kraje), odboru zdravotnictví, o odvolání rozhoduje Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Jméno a příjmení, vlastnoruční podpis oprávněné úřední osoby

Otisk úředního razítka

## 1.3 Počítání lhůt a doručování

Předpokladem nabytí právní moci rozhodnutí je jeho oznámení (tedy doručení nebo ústní vyhlášení). Institut doručování je obecně upraven ustanovením § 19 správního řádu. Na otázku **kam se doručuje**, lze odpovědět, že přednostně se doručuje na adresu uvedenou adresátem (tj. standardní nebo elektronická), do datové schránky, není-li taková, pak se fyzickým osobám doručuje na adresu stanovenou zákonem (tj. adresa trvalého pobytu, je-li podnikatelem tak do místa podnikání, nebo kdekoliv bude zastížen).

Zákonodárce výslovně stanoví pro které případy je předepsané doručení **do vlastních rukou** (tj. předvolání, rozhodnutí, jiné písemnosti určené zákonem nebo oprávněnou úřední osobou a v případech, kdy se jedná o účastníky s protichůdnými zájmy).

V souvislosti s doručováním písemností je třeba zmínit postup pro případ, kdy adresát na doručovací adrese není zastížen. Zákonodárce tuto situaci řeší pomocí institutu „uložení“. A sice písemnost se uloží u toho subjektu, který ji doručuje (tj. pošta, obecní úřad nebo správní orgán, který ji vyhotovil). Adresát se vyzve vložением oznámení o neúspěšném doručení písemnosti do domovní schránky nebo na jiné vhodné místo, aby si uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů vyzvedl; současně se mu sdělí, kde, odkdy a v kterou denní dobu si lze písemnost vyzvednout spolu s poučením o následcích spojených s nevyzvednutím písemnosti.

Jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenou posledním dnem této lhůty – hovoříme o **fikci doručení**.

Správní řád upravuje ještě jeden způsob doručování, a to **doručování veřejnou vyhláškou**. A sice osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon, se doručuje veřejnou vyhláškou. Doručení veřejnou vyhláškou se provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního orgánu, který písemnost doručuje; na písemnosti se vyznačí den vyvěšení. Písemnost nebo oznámení se zveřejní též způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Některé speciální právní úpravy pak lhůty pro vyvěšení různě modifikují: např. zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotní pojištění, v ustanovení § 390 uvádí: „V řízení o stanovení, změně nebo zrušení maximální ceny nebo výše a podmínek úhrady v hloubkové nebo zkrácené revizi, v řízení o opravném prostředku nebo v přezkumném řízení se veškeré písemnosti doručují **pouze veřejnou vyhláškou**, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. Písemnost se považuje za doručenou pátým dnem po vyvěšení.“



Příklad č. 1:

Obecní úřad zahájil správní řízení s osobou, které se nedařilo písemnosti doručovat, proto přistoupil k doručování veřejnou vyhláškou. Písemnost oznamující zahájení řízení byla vyvěšena na úřední desce obecního úřadu dne 1. února a zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup 15. února .



Úkol k textu příkladu č. 1:

Posuďte tuto situaci z hlediska platné právní úpravy. Informace získáte v ust. § 25 zákona č. 500/2004 Sb., (správní řád)



Otázky k textu příkladu č. 1:

- a) Byly splněny podmínky pro doručení písemnosti veřejnou vyhláškou?
- b) Kdy byla písemnost účastníkovi řízení doručena?





Příklad č. 2:

Písemnost byla uložena na poště a připravena k převzetí v pondělí 2. dubna , účastník řízení si ji převzal na této poště v pátek 13. dubna ?



Úkol k textu příkladu č. 2:

V rámci přípravy si tuto problematiku nastudujte. Informace získáte v ust. § 23 a následující zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád)



Otázky k textu příkladu č. 2:

a) Kterým dnem je písemnost doručena?



Příklad č. 3:

Správní orgán nařídil na 23. ledna ústní jednání a předvolal účastníky řízení. Předvolání byla na poště připravena k vyzvednutí 10. ledna . Dva účastníci si převzali předvolání 12. ledna a třetímu bylo předvolání doručeno formou náhradního doručení.



Úkol k textu příkladu č. 3:

Vyhodnoťte daný příklad. Informace získáte v ust. § 23 a § 59 zákona č. 500/2004 Sb., (správní řád)



Otázky k textu příkladu č. 3:

a) Byl třetí účastník řízení na jednání předvolán s 5 denním předstihem?

#### 1.4 Svědek, znalec

Platí obecná zásada, že každý, kdo není účastníkem řízení, je povinen vypovídat jako svědek; musí vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Svědek nesmí být vyslýchán o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem, které je povinen zachovat v tajnosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn. Svědek nesmí být vyslýchán též tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěn. Výpověď může odepřít ten, kdo by jí způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt.

Zákonodárce stanovuje správnímu orgánu povinnost svědka před výsledkem poučit o důvodech, pro které nesmí být vyslýchán, o právu odepřít výpověď, o jeho povinnosti vypovídat pravdivě a nic nezamlčet a o právních následcích nepravdivé nebo neúplné výpovědi.

Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce. Usnesení se označuje pouze znalci. Účastníci řízení jsou o zamýšleném ustanovení znalce vhodným způsobem vyrozuměni. Znalecký posudek je nutné vypracovat písemně a předložit jej ve lhůtě, stanovené správním orgánem. Znalec může být správním orgánem také vyslechnout.



Příklad č. 4:

Otázka poskytnutí svědecké výpovědi lékařem přichází v úvahu i v souvislosti s poskytnutím ošetření poškozeného jakožto následku drobného ublížení na zdraví. V posuzovaném případě byl vystaven následující „Záznam o zdravotním stavu“:

Petr Vocásek, r. č.... bytem Horní Lomená č. 38

Vyšetření dne 20. 8. 2012 v 19.45 hod

Pacient udává rány pěstí od kamaráda Václava Opršálka do obličeje.

Při vyšetření zjišťuji zhmoždění pravého čelistního kloubu, velmi bolestivý na pohmat i při otevírání úst, zhmoždění pravé i levé tváře, tržná rána na sliznici dutiny ústní, odlomení tvrdé zubní tkáně u levého horního středního řezáku, zlomenina korunky levého horního moláru s ohrožením dřeňové dutiny. Pacient seznámen se stavem, provedeno ošetření, poučen.

Datum jméno, příjmení, adresa ošetřujícího lékaře

Razítko a podpis ošetřujícího lékaře



Úkol k textu příkladu č. 4:

Představte si, že jste ošetřujícím lékařem, který je předvolán správním orgánem (komisí pro projednávání přestupků) k podání svědecké výpovědi ve věci sepsaného záznamu o zdravotním stavu poškozeného. Obviněný má zákonem garantované právo klást všem svědkům otázky.



Otázky k textu příkladu č. 4:

Jak byste formulovali odpovědi, kdyby Vám obviněný položil následující otázky:

1. bolest, která byla zmíněna, je pouze subjektivní či objektivní záležitostí?
2. je možné, aby si pacient tržné poranění sliznice způsobil sám?
3. bylo by možné v souvislosti s poraněním uvažovat o pracovní neschopnosti?
4. ošetřující lékař v dané věci měl postavení svědka nebo znalce?



Příklad č. 5:

Obecní úřad předvolal k ústnímu jednání ustanoveného znalce. Ten se však nedostavil ani na opakovaně svolané jednání. Obecní úřad ho proto nechal předvést s odůvodněním, že jeho účast na ústním jednání je nutná a že správním orgánu opakovaně vznikají další náklady a řízení se prodlužuje.



Úkol k textu příkladu č. 5:

Vyhodnoťte tuto situaci. V rámci přípravy si tuto problematiku nastudujte. Informace získáte v ust. § 56 zákona č. 500/2004 Sb., (správní řád)



Otázky k textu příkladu č. 5:

a) může správní orgán znalce vyslechnout?



## 2. SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ

### 2.1 stručný úvod do problematiky správního trestání

Oblast správního trestání spočívá v rozhodování o vině a trestu za porušení práva. Přestupek je zaviněné protiprávní jednání, které ohrožuje nebo porušuje zájem společnosti, a které je jako přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích, případně v jiných zákonech. Za přestupek může být postížena pouze osoba příčetná, starší 15 let, za předpokladu, že nejde o případy nutné obrany či krajní nouzi. Přestupek nelze projednat, pokud od jeho spáchání uplynul jeden rok.

Jsou však některé trestné činy, které mají téměř totožnou skutkovou podstatu s přestupkem. Takovým příkladem jsou přestupky spáchané ve stavu vylučujícím způsobilost, který si pachatel přivodil požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky, vykonává zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek (viz § 30 odst. 1 písm. g) přestupkového zákona). V uvedeném případě se objektivní stránka skutkové podstaty trestného činu podle 274 odst. 1 trestního zákoníku shoduje s objektivní stránkou skutkové podstaty popsaného přestupku. Odlišnost lze nalézt v objektu přečinu a přestupku. Zatímco u přečinu je objektem také ochrana života, v případě přestupku je chráněným zájmem zdraví a majetek. Z toho jednoznačně vyplývá, že pokud se pachatel dopustí shora uvedeného jednání, které může ohrozit lidský život, pak je potřeba takové jeho jednání kvalifikovat jako přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákona.

### 2.2 Příklady z judikatury

#### 1) **Rozsudek Nejvyššího správního soudu** sp. zn. 3 As 12/2012.

Datum rozhodnutí: 16. května 2012

V této kauze byla klíčovou otázkou důkazní síly orientačního vyšetření na přítomnost alkoholu v krvi řidiče, kterému byla za přestupek spáchaný právě tím, že při dechové zkoušce byl u něj zjištěn alkohol v krvi, uložena pokuta a zákaz řízení.

Podle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. platí, že orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, pod vlivem alkoholu, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Spočívá-li orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátořem alkoholu v dechu, splňujícím podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, odborné lékařské vyšetření se neprovede. V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, provede se odborné lékařské vyšetření.

Závěr: S účinností od 1. 1. 2009 je výsledku orientačního vyšetření formou dechové zkoušky provedeného analyzátozem alkoholu v dechu schváleným Českým metrologickým institutem přiznána vyšší míra přesvědčivosti než podle předchozí právní úpravy a přítomnost alkoholu v krvi je možné prokázat na základě samotného orientačního vyšetření. Výraz „orientační“ znamená, že zjištěná hladina alkoholu v krvi je sice zjištěna jen přibližně, nicméně tuto „přibližnost“ lze určit přesně. V úvahu je třeba vzít jednak možnou odchylku měření přístroje (0,04 š) a dále fyziologickou hladinu alkoholu v krvi ve výši 0,2 š, která může být způsobena jinými vlivy (např. přirozená hladina alkoholu v krvi, požití přípravku proti kašli či rýmě, požití ovocného kompotu atd.), než je přímé požití alkoholu. Tyto hodnoty je nutné od výsledku dechové zkoušky odečíst a takto jej tedy korigovat ve prospěch řidiče.



**2) Usnesení Vrchního soudu** v Praze ze dne 18. února 1994, sp. zn. 2 To 37/93, výrok sub II, věta první:

„Nezbytným předpokladem pro posouzení otázky, zda pachatel trestného činu jednal za podmínek ustanovení § 201a tr. zák. o trestném činu opilství, je objektivní zjištění výšky hladiny alkoholu v jeho krvi, které spadá do oboru soudního lékařství“. Laboratorní analýzu je tedy třeba provést ve specializované toxikologické laboratoři, nikoli např. pouze v laboratoři biochemické.

„V poslední době se v praxi projeví snahy sjednotit postup při určování hladiny alkoholu v krvi tak, aby bylo při vyšetření vzorků postupováno lege artis, neboť je na místě, aby nedocházelo k nežádoucím znevýhodněním (či zvýhodněním) při zpracovávání

vzorků krve, když vlastní vyšetření jsou podkladem pro soudní či správní rozhodnutí, která zasahují jak do života jednotlivce, tak působí i v oblasti prevence a při ochraně zájmů společnosti. Je rovněž nepochybně na místě, aby vyšetření vzorků a stanovení hladiny alkoholu v krvi byla skutečně (tak, jak ostatně probíhá i v souvislosti se soudními pitvami a vyšetřením vzorků biologického materiálu při vyšetřování trestných činů proti životu a zdraví) prováděna v zájmu objektivit (nikoli jako komerční zakázka) v toxikologických laboratořích pracovišť soudního lékařství.“

### 3) Nález Ústavního soudu - III. ÚS 449/06 ze dne 3. 2. 2011

Na začátku roku 2011 Ústavní soud rozhodoval o ústavní stížnosti stěžovatele - otce nezletilých dětí a jejich zákonného zástupce, který byl pokutován za to, že se se svými dětmi nedostavil k pravidelnému očkování proti přenosné dětské obrně, virové hepatitidě typu B a tetanu. Stěžovatel se proti rozhodnutí vydanému krajskou hygienickou stanicí v přestupkovém řízení bránil žalobou, kterou správní soud prvního stupně zamítl jako nedůvodnou, stejně tak rozhodl Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti. Správní soudy odkázaly na povinnost podrobit se pravidelnému očkování stanovenou zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a v jeho mezích tehdy platnou prováděcí vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 439/2000 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, s tím, že ani Úmluva o lidských právech a biomedicíně (vyhlášená pod č. 96/2001 Sb. m. s., dále jen „Úmluva“), ani žádná jiná mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, nestanoví něco jiného. Výkon práv z Úmluvy, stejně jako výkon práv z Listiny (čl. 16 odst. 1) může být omezen.

Ve stěžovatelově věci byla Ústavnímu soudu předložena k posouzení otázka, zda uložením pokuty za přestupek na úseku zdravotnictví podle § 29 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, bylo porušeno základní právo stěžovatele podle čl. 16 odst. 1 Listiny, či obecněji vyjádřeno, zda bezvýjimečné vynuovení povinného očkování proti jakékoliv osobě a bez ohledu na individuální specifika případu a na motivaci osoby povinné očkování nepodstoupit, je ústavně konformním omezením základního práva. S důrazem na čl. 2 odst. 1, 3 a 4 Ústavy, čl. 1, čl. 2 odst. 2, 3 Listiny a s přihlédnutím k čl. 4 odst. 4 Listiny Ústavní soud vyložil, že ústavní princip stojící na požadavku zachování maximy jak základního práva, tak s tímto základním právem kolidujícího veřejného zájmu se promítá do interpretace čl. 16 odst. 4 Listiny tak, že Ústavou požadovaná ochrana individuální autonomie vyžaduje, aby povinné očkování nebylo proti povinným subjektům ve výjimečných případech vynuovenáno. S poukazem na stanovisko Výboru pro lidská práva a biomedicínu Rady vlády České republiky a s ohledem na vysokou míru proočkování populace nemůže výjimečné nevynuovení očkování ohrozit ústavně chráněné zájmy na ochraně veřejného zdraví.

Podle Ústavního soudu je povinné očkování v obecné rovině plně ospravedlnitelným omezením základních práv a v úvahu přichází, zda ochranu základních práv lze ve vztahu k veřejnému zájmu zajistit spíše než zpochybněním ústavnosti určitého druhu očkování, pečlivým zvážením okolností individuálního případu a výjimečným rozhodnutím, že sankce nebude uložena a povinné očkování nebude v individuálním případě ani jinak vynuovenáno.

Tyto závěry bylo třeba aplikovat i ve stěžovatelově věci. Orgán veřejné moci, který rozhoduje o vynucení nebo sankcionování zákonné povinnosti podrobit se očkování, bude muset vzít v potaz stěžovatelem tvrzené výjimečné důvody, proč odmítl podrobit svoje děti očkování. Při rozhodování o přestupku pak bude muset zvážit ústavněprávní relevanci jednání takové osoby a mimo rámec rozhodování by neměl zůstat ani institut upuštění od potrestání v kontextu trestněprávním. Správní soud by měl navíc vzít v úvahu i konzistentnost a přesvědčivost tvrzení dané osoby, neboť v situaci, kdy taková osoba s příslušným orgánem veřejné moci od počátku nijak nekomunikuje, a teprve v pozdější fázi řízení svůj postoj k očkování ospravedlní, nebude zpravidla dán předpoklad ústavního zájmu na ochraně její autonomie. Jedná-li se o osobu nezletilou, reprezentovanou zákonným zástupcem, měl by být zohledněn též zájem nezletilé osoby, je-li to s ohledem na její věk a okolnosti případu možné.

V závěru nálezu Ústavní soud zopakoval, že český ústavní pořádek nezná žádné základní právo nebýt očkovan, avšak z hodnoty autonomie jednotlivce a jeho primátu na státu vyplývá právo stěžovatele na zvážení všech relevantních aspektů případu z důvodu ochrany jeho základních práv. To se v projednávaném případě v dostatečné míře nestalo, a proto Ústavní soud pro porušení čl. 16 Listiny napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil.

## 3. MEDICÍNSKÉ PRÁVO

### 3.1 stručný úvod do problematiky medicínského práva

Předpokladem k tomu, aby fyzická či právnická osoba mohla poskytovat zdravotní služby je splnit podmínky pro poskytování zdravotních služeb a získat oprávnění. Pokud žadatel splňuje zákonem stanovené podmínky (viz ust. § 16 zák. č. 372/2011 Sb.) a další požadavky, je na udělení oprávnění právní nárok. K udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb jsou příslušné krajské úřady nebo v zákonem stanovených případech ministerstva.



Příklad č. 6:

K žádosti o udělení oprávnění je třeba vedle provozního řádu přiložit i rozhodnutí Krajské hygienické stanice (dále KHS) o schválení provozního řádu.





Úkol k textu příkladu č. 6:

Zásady hygienického režimu daného zařízení musí být v souladu s vyhláškou ministerstva zdravotnictví č. 195/2005 Sb., o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče.



Otázky k textu příkladu č. 6:

a) Za použití výše uvedené vyhlášky specifikujte, které základní náležitosti by provozní řád měl obsahovat.

### Příklady z judikatury

**1) Rozsudek Nejvyššího správního soudu** (dále jen NSS) ze dne 13. ledna 2011 č. j. 3 Ads 157/2010 – 102 (MZ nepochybilo, když nepřiznalo specializovanou způsobilost k výkonu zdravotního povolání lékaře, neboť žadatelka nesplnila požadované podmínky)

Na základě podané kasační stížnosti ministerstvem zdravotnictví, NSS rozsudek Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno rozhodnutí ministra zdravotnictví, pro nezákonnost zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Správní orgány (ministerstvo zdravotnictví a ministr zdravotnictví) MUDr. J. V. nepřiznaly specializovanou způsobilost k výkonu zdravotnického povolání lékaře v oboru psychiatrie. Dle názoru správních orgánů žadatelka nesplnila podmínky přechodného ustanovení § 44 odst. 1 věta šestá zákona č. 95/2004 Sb., neboť pro řízení předložila pouze atestační diplom I. stupně pro obor psychiatrie a licenci ČLK ze dne 15. 3. 2006 pro obor psychiatrie. Dovodila si totiž, že pro splnění podmínek postačuje, má-li lékař osvědčení ČLK a nejméně 5 z posledních 6 let nepřetržitě vykonával zdravotnické povolání lékaře. Po vyčerpání řádných opravných prostředků se domáhala nápravy prostřednictvím soudu, a proto rozhodnutí ministerstva zdravotnictví napadla žalobou. Městský soud v Praze po přezkoumání věci dospěl k názoru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, a proto je zrušil a věc vrátil ministerstvu zdravotnictví k dalšímu řízení. S tímto názorem se však neztotožnil ministr zdravotnictví, a proto podal kasační stížnost. NSS na rozdíl od Městského soudu dospěl k názoru, že v napadeném rozhodnutí ministerstva zdravotnictví je srozumitelně vysvětleno, proč se na žadatel-

ku nevztahuje ustanovení § 44 odst. 1 věta šestá zákona č. 95/2004 Sb. Meritum věci spočívá v nové právní úpravě zákona č. 160/1992 Sb. Osvědčení ČLK je akceptovatelné pouze takové, jehož datum vydávání je do dne 17. 4. 2004, nikoliv s datem pozdějším, jak se v daném případě stalo.

## **2) rozsudek Nejvyššího správního soudu** ze dne 6. června 2012 č. j. 3 Ads

151/2011-89 (MZ pochybilo, když žadateli nepřiznalo specializovanou způsobilost, neboť podmínky splnil)

Ministerstvo zdravotnictví neuspělo s kasační stížností proti rozsudku Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 7. 2. 2008. Ministerstvo zdravotnictví nepřiznalo žadateli MUDr. J. B. specializovanou způsobilost v oboru neonatologie podle ust. § 44 odst. 4 písm. a) zák. č. 95/2004 Sb. Důvod pro zamítnutí žádosti – tedy nepřiznání specializované způsobilosti byl spatřován v tom, že žadatel nedoložil diplom o získání nástavbové specializace v oboru neonatologie, což je ve smyslu výše uvedeného ustanovení nutným předpokladem pro přiznání specializované způsobilosti lékaři. A dále poukazovalo na to, že zákon nepředpokládá žádné posuzování či porovnávání vzdělávacích náplní dle dříve platných předpisů u jednotlivých oborů navzájem. NSS s poukazem na samotný text ustanovení § 44 odst. 4 písm. a) zák. č. 95/2004 Sb., který zní: „v **obdobném oboru** specializačního vzdělávání stanoveném v příloze k tomuto zákonu“, v tomto konkrétním případě dovedl, že dané rozhodnutí ministerstva, zde ve vztahu k neonatologické kvalifikaci žadatele plní pouze deklaratorní či osvědčující funkci. Proto uznání této kvalifikace mohlo být upřeno jen tehdy, pokud by ministerstvo srozumitelně a přesvědčivě odůvodnilo, v čem je specializovaná způsobilost v oboru neonatologie ve smyslu zák. č. 95/2004 Sb., odlišná od žadatelem získané odbornosti v téže materii – v rámci oboru pediatrie II. stupně.

## **3) Rozsudek Nejvyššího správního soudu** ze dne 11. ledna 2012 č. j. 3 Ads

170/2011-37 (MZ nepochybilo, když zamítlo odvolání žadatelky, kterým napadá nevydání souhlasu v požadovaném rozsahu)

Stěžovatelka I. K. neuspěla s kasační stížností podanou proti usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí ministerstva zdravotnictví vydaného dne 10. 10. 2007. Ministerstvo zdravotnictví jako odvolací orgán zamítlo odvolání stěžovatelky, kterým napadla rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jímž byl vydán souhlas s věcným a personálním vybavením, s druhem a rozsahem péče ve zdravotnickém zařízení stěžovatelky, ovšem nebyl vydán souhlas v rozsahu ustanovení § 5 odst. 1 písm. f), odst. 2 a 3 vyhlášky MZ č. 424/2004 Sb. (nahrazené vyhláškou č. 55/2011 Sb.).

Stěžovatelka namítala, že správní orgány (magistrát hlavního města Prahy a ministerstvo zdravotnictví) při vymezení rozsahu zdravotnických výkonů, k nimž nebyl vydán souhlas, vycházely z odborných vyjádření a posudků, které však pracují se situacemi, které by mohly nastat toliko v nejhorším případě. Poukazovala na to, že v případě akutního porodu je porod povinen provést kterýkoliv lékař a dokonce i laik. Zdůrazňovala, že péči při porodu neposkytuje ve své provozovně, ale v místě, kde se rodička rozhod-

ne přivést dítě na svět, obvykle u rodičky doma. Namítala, že správní orgány chybne pracují s pojmem patologického porodu, že tento pojem je možné používat teprve v případech a od toho momentu, kdy jsou diagnostikovány komplikace. Poukazovala na rozpor postupu správních orgánů se směrnicí Rady č. 80/155/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti porodních asistentek a jejího výkonu.

V daném případě Městský soud v Praze dospěl k závěru, se kterým se ztotožnil i NSS, že žalobu není možno věcně projednat, neboť napadené rozhodnutí je aktem, který je vyloučen ze soudního přezkoumání. Tedy ačkoliv rozhodnutí o souhlasu jako jedna z povinných příloh žádosti o registraci nestátního zdravotnického zařízení, je sice rozhodnutím ve smyslu formálním, nejedná se však o rozhodnutí, kterým by se zakládala, měnila nebo rušila, či autoritativně určovala práva nebo povinnosti účastníka. Samotné udělení (či neudělení) souhlasu nezasahuje do práv žadatele jako provozovatele nestátního zdravotnického zařízení, neboť samo rozhodnutí o souhlasu nezakládá žádná konkrétní subjektivní práva či povinnosti. Řízení o souhlasu, byť je formálně samostatné, nelze chápat jako řízení probíhající nezávisle na hlavním řízení k vydání rozhodnutí o registraci, tedy jedná se toliko o určité dílčí stádium řízení hlavního. Účinky v podobě zásahu do subjektivních práv a povinností žadatele nastávají teprve v důsledku vydání rozhodnutí o registraci nestátního zdravotnického zařízení.



## 3.2 Otázky související se zpracováním osobních údajů



**Příklady** z rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu osobních údajů  
(dále jen ÚOOÚ)

**1)** K nakládání se zdravotnickou dokumentací **v souvislosti se změnou ošetřujícího lékaře**. Poznamenává se, že v textu je odkazováno na znění zákona (resp. jiného právního předpisu), které již není účinné. Tato skutečnost však nemá vliv na zde obsažený právní názor.

V souvislosti se zpracováním osobních údajů obsažených ve zdravotnické dokumentaci je zdravotnické zařízení, tedy i lékař se soukromou praxí, povinno se řídit zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, který v § 67a a § 67 b upravuje zpracování osobních údajů v souvislosti s vedením a nakládáním se zdravotnickou dokumentací. Tento zákon ukládá zdravotnickému zařízení povinnost vést zdravotnickou dokumentaci, která obsahuje též osobní údaje pacienta včetně údajů citlivých. Podle § 67 b odst. 9 zákona č. 20/1966 Sb. se práva a povinnosti při zpracování osobních údajů související se zajišťováním zdravotní péče řídí zvláštním zákonem, kterým je zákon č. 101/2000 Sb. Osoby oprávněné nahlížet do zdravotnické dokumentace jsou taxativně vyjmenovány v § 67 b odst. 10 zákona č. 20/1966 Sb. Z tohoto ustanovení, stejně jako z § 67 b odst. 13 zákona č. 20/1966 Sb., které upravuje nakládání se zdravotnickou dokumentací v případě změny ošetřujícího lékaře, tím způsobem, že dosavadnímu ošetřujícímu lékaři stanoví povinnost předat nově zvolenému všechny informace potřebné pro zajištění návaznosti poskytování zdravotní péče, však nelze dovodit žádný právní titul, kterým by tento právní předpis lékaře opravňoval ke způsobu předání zdravotnických dokumentací pacientů jejich uložení v místě bydliště pacienta. Takový postup je možný pouze se souhlasem dotčených subjektů údajů, tj. pacientů, avšak protože jde o osobní údaje citlivé, musí tento souhlas subjektu údajů obsahovat veškeré náležitosti stanovené v § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy musí se jednat o výslovný souhlas.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce osobních údajů, a tedy i lékař, povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k nahodilému přístupu k osobním údajům ve zdravotnické dokumentaci obsažených, a je při plnění povinnosti správce osobních údajů povinen sám vyhodnotit rizika a stanovit prostředky a způsob ochrany osobních údajů, které zpracovává. (č. j. 45/04/SŘ-OSČ)

Z ustanovení § 67 b odst. 13 zákona č. 20/1966 Sb., které upravuje nakládání se zdravotnickou dokumentací v případě změny ošetřujícího lékaře, vyplývá, že dosavadnímu ošetřujícímu lékaři se stanoví povinnost předat nově zvolenému lékaři všechny informace potřebné pro zajištění návaznosti poskytování zdravotní péče. Stejně tak je stanovena povinnost ošetřujícímu (registrujícímu) lékaři v § 20 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, který stanoví, že při převzetí do péče vyplní registrující lékař registrační list a současně si vyžádá od předchozího registrujícího lékaře

informace potřebné k zajištění návaznosti zdravotní péče. Předchozí registrující lékař je povinen novému registrujícímu lékaři tyto informace předat písemně. Předat výpis ze zdravotnické dokumentace v zapečetěné obálce prostřednictvím soudu není standardní. (č. j. 5/05/SŘ-OSČ).

**2)** K šetření věci kdy účastník řízení předal XY **zdravotní karty** obsahující zdravotnickou dokumentaci jeho manželky a matky, a to **bez jejich předchozího souhlasu**.

ÚOOÚ v dané věci konstatoval, že předáním zdravotnické dokumentace došlo k neoprávněnému přístupu třetí osoby k záznamům (včetně osobních údajů) v ní obsaženým. Jak vyplývá z § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., má správce povinnost zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, k jinému účelu pouze pokud k tomu dal subjekt údajů předem souhlas. Ze strany účastníka řízení by tedy bylo nezbytné disponovat souhlasem osoby, které se předmětná dokumentace týká, s jejím předáním třetí osobě. V daném případě není tudíž rozhodné, zda byla zdravotnická dokumentace vydána na základě žádosti stěžovatele, nebo zda k vydání došlo ze strany účastníka řízení dobrovolně, jelikož skutková podstata správního deliktu je naplněna samotným aktem předání a pohnutka jednání zde není právně relevantní skutečností. Stejně tak není pro samotné spáchání správního deliktu relevantní to, že dokumentace byla předána blízkému příbuznému pacientek. (č. j. VER-5718/08-8).

**3)** Z hlediska ochrany osobních údajů je zřejmé, že zákon č. 111/2007 Sb. (poslední novela zákona č. 20/1966 Sb.) přináší do této oblasti novou zvláštní úpravu, která se týká zejména pacienta, osob jemu blízkých a jejich práv na informace o zdravotním stavu, ale také povinností zdravotnických pracovníků při zabezpečování těchto práv pacienta a dalších osob zákonem stanovených.

Nová úprava však současně **rozšiřuje možnosti pro předávání informací** o zdravotním stavu, tedy citlivých osobních údajů, které podléhají speciální ochraně podle zákona o ochraně osobních údajů. Na základě platné právní úpravy bude nezbytné ze strany zdravotnických pracovníků a dalších osob, které s těmito citlivými osobními údaji budou přicházet do styku, řádné dodržování povinností vycházejících z nové právní úpravy podmínek vedení zdravotnické dokumentace a současně z příslušných ustanovení zákona o ochraně osobních údajů. Pozornost věnovaná dodržování povinností stanovených oběma výše uvedenými zákony by měla být o to větší, neboť se zde jedná o údaje o zdravotním stavu, tedy o údaje velmi citlivé. Patříčná ochrana těchto údajů je nezbytná i z toho důvodu, že její porušení lze bezesporu označit za velmi citelný zásah do soukromého a osobního života nejen samotného subjektu údajů, ale rovněž i dalších, jemu blízkých osob.

V souvislosti s vývojem technologií podporujících zpracovávání informací o zdravotním stavu pacienta je nyní možné vést zdravotnickou dokumentaci rovněž v elektronické podobě. S tím souvisí i řada dalších problémů a opatření, která je nezbytná přijmout k zabezpečení ochrany osobních údajů pacienta za současného umožnění přístupu dalším oprávněným osobám k těmto údajům.

#### 4) Poskytování osobních údajů žáků škol zdravotnickému zařízení pro účely povinného očkování

Ustanovení § 52 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů stanoví povinnost zařízení pro výchovu a vzdělávání (těmito zařízeními se v souladu s § 7 odst. 1 tohoto zákona rozumí základní a střední školy, předškolní a školská zařízení zařazená do sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení, s výjimkou školní knihovny a pedagogicko-psychologické poradny, a dále zařízení sociálně výchovné činnosti a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc) poskytnout orgánu ochrany veřejného zdraví na jeho žádost údaje o očkování dětí nebo mladistvých, kteří do zařízení pro výchovu a vzdělávání docházejí, pokud mu je zákonný zástupce dítěte nebo mladistvého na základě žádosti sdělil.

Orgány ochrany veřejného zdraví (§ 78) jsou obecně Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra. Pouze těmto orgánům a pouze na jejich žádost jsou školy a školská zařízení povinny údaje o očkování dětí nebo mladistvých poskytnout, přičemž údajem o očkování je pouze sdělení, zda a proti čemu dítě nebo žák očkovan byl, či nikoliv.

Škola nebo školské zařízení údaj poskytne samozřejmě pouze tehdy, pokud má tento údaj k dispozici (v souladu s § 50 a 52 tohoto zákona musí mít údaje o očkování dítěte k dispozici pouze mateřské školy a školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče).

Pokud by škola poskytla osobní údaje žáků bez jejich souhlasu, resp. bez souhlasu zákonných zástupců nezletilých žáků, lékařům (zdravotnickým zařízením), bylo by toto jednání v rozporu jak se zákonem o ochraně veřejného zdraví, tak i se zákonem o ochraně osobních údajů.





### Příklad z judikatury

**1) Ústavní soud** ve věci řešené nálezem sp. zn. III. ÚS 459/03 ze dne 20. 8. 2004, ve které rodiče šestiletého dítěte **odmítli z důvodu svého náboženského přesvědčení** (Svědci Jehovovi) a ze zdravotních důvodů dát souhlas k léčbě syna chemoterapií spojenou s podáním krevních derivátů zaujal stanovisko, že autonomie rodičů při rozhodování o zdravotnických zákrocích vůči jejich dětem není absolutní, ale naopak může být omezena, a to i tehdy, pokud rodiče nesouhlasí se zdravotnickým zákrokem z náboženských důvodů. Dítě se ocitlo v přímém ohrožení života, a proto soud předběžným opatřením nařídil předání nezletilého do péče odborné kliniky. Ústavní stížnost proti předběžnému opatření Ústavní soud zamítl. Nepřihlédl k argumentaci rodičů vyplývající z jejich rozdílného názoru na léčbu onkologického onemocnění jinou alternativní cestou, ani k jejich snaze nevystavovat dítě rizikům transfuze, a připomněl, že výkon práv zakotvených v čl. 16 odst. 1 Listiny lze za určitých podmínek omezit, zejména tehdy, převáží-li zájem na ochraně zdraví a života dítěte nad zájmem rodičů.

**2) Usnesení nejvyššího soudu České republiky (dále jen NS) ze dne 30. listopadu 2010 č. j. 22 Cdo 3727/2008 (poskytnutí informací o zdravotním stavu)**

Výše uvedeným usnesením NS bylo zrušeno usnesení Krajského soudu v Brně a věc vrácena k novému projednání.

Žalobce se dožadoval uložení povinnosti poskytnout mu veškeré informace o zdravotním stavu a umožnit mu nahlédnutí do zdravotní dokumentace vedené žalovanou k jeho nezletilému synovi T. K. narozenému 22. 6. 1987 ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozsudku. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že nárok žalobce nemá oporu v hmotném právu, neboť jím požadovaná povinnost vůči žalované by musela být doložena souhlasem syna T. K., jakožto již zletilého. K odvolání žalobce se věcí zabýval odvolací soud – Krajský soud v Brně a napadený rozsudek zrušil a řízení zastavil, když dovodil, že k takovým rozhodnutím není dána soudům pravomoc, a že s ohledem na zákon č. 101/2000 Sb., po nabytí právní moci jeho rozhodnutí bude věc postoupena Úřadu pro ochranu osobních údajů v Praze. Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání k NS. Žalobcem podané dovolání bylo shledáno důvodným, neboť žalobce se informací domáhal z titulu výkonu rodičovské zodpovědnosti k synovi T. K., neboť matka T. K. nezletilého syna vyšetřovala a posléze ho doporučila k psychiatrické hospitalizaci bez vědomí souhlasu žalobce, jakožto otce a zákonného zástupce. Žalobce, který nebyl žalovanou informován o rozsahu a způsobu poskytované péče, jakož i o případných terapeutických opatřeních přijatých žalovanou, poté, kdy se v roce 2005 dozvěděl o těchto skutečnostech, požádal žalovanou o poskytnutí informací o zdravotním stavu svého syna a v této souvislosti také o umožnění nahlédnutí do související zdravotní dokumentace, což žalovaná odmítla.

Dovolací soud v daném případě dovodil, že žalobcem uplatněný nárok co do svého základu se týká realizace tzv. rodičovské zodpovědnosti mající základ v právu rodinném, byť v daném případě s přesahem do práva zdravotnického, proto spor v souzené věci spadá pod rozsah pravomoci soudu a nikoliv Úřad pro ochranu osobních údajů, a že soud rozhodne o žalobcem uplatněném nároku s ohledem na právní úpravu obsaženou v zákonu o péči o zdraví lidu.